

Жигалкевич Ж.М.
ст.викл., НТУУ «КПІ»
Євсєєва К.О., Поліщук А.С.
студенти, ФММ НТУУ «КПІ»

МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ ПОВ'ЯЗАНІ ЗІ ВСТУПОМ УКРАЇНИ ДО СОТ

У статті наведена узагальнена картина основних переваг (можливостей) та недоліків (загроз) які постають перед Україною внаслідок приєднання до СОТ. Вони були виділені після дослідження багатьох джерел. Описані наслідки їх настання. Запропоновано інструментарій подолання негативного впливу.

In the article is resulted the generalized picture of main advantages (possibilities) and failings (threats) which appear as a result of Ukrainian joining to WTO. They were selected after research of many sources. This generalizes the key evaluation of them. In the article is described the consequences of their occurrence. A tool to overcome the negative impact is offered.

Ключові слова: світова організація торгівлі, загрози, можливості, оцінка.

Вступ. 16 травня 2008 року набув чинності ратифікований Верховною Радою 10 квітня 2008 р. Протокол про приєднання України до СОТ (Україна стала 152-м членом цієї організації). Вступ до СОТ є суттєвим чинником активізації зовнішньоекономічної політики України. Це має відбуватися шляхом розвитку торговельних та інвестиційних відносин на засадах визнаних норм і правил. Актуальність даної теми полягає в тому, що вступ України до СОТ – це одночасно і можливість, і загроза. З одного боку, це підключення до ринку в десятки разів більшого від того ринку, на якому Україна сьогодні технологічно може працювати. З іншого боку, це загроза втрати існуючого ринку. Дослідженням даної проблеми займаються багато вчених, зокрема: М. Володимиров, Л. Білозір, В. Житарюк, Л. Стариченко, О. Шевцов, І. Бураковський, О. Мальський, А. Кабанов, Я. Жаліло, О. Амоша, В. Сіденко, О. Терещенко та інші.

Постановка задачі. Метою даної статті є дослідження та комплексна оцінка соціально – економічних наслідків вступу України до Світової організації торгівлі. Досягнення поставленої мети обумовило необхідність розв'язання таких завдань:

- проаналізувати дослідження багатьох вчених щодо даної проблеми, узагальнити, поєднати та доповнити найбільш вдалі міркування;
- виділити позитивні наслідки приєднання України до СОТ;
- виділити негативні наслідки приєднання України до СОТ;
- дослідити можливість нейтралізації нових викликів і ризиків для України, які виникають унаслідок приєднання до СОТ;

– запропонувати інструменти втілення заходів, спрямованих на зменшення негативного результату, пов'язаного зі вступом до СОТ.

Методологічною основою дослідження є системний підхід, метод логічного аналізу. Інформаційну базу статті склали зібрані та опрацьовані первинні матеріали, дані літературних джерел.

Результати дослідження. Перш за все СОТ – це організація з вироблення багатосторонніх правил міжнародної торгівлі та лише потім – організація, що ставить за мету лібералізацію світової торгівлі, усунення в ній зайвих перешкод. Проте наявність цих правил – безперечний крок уперед порівняно з гіпотетичною ситуацією, коли довелось б мати справу з багатьма сотнями двосторонніх взаємно суперечливих договорів. Існує багато нарікань стосовно доцільності вступу України до СОТ. Однак неможливо ігнорувати те, що найбільш небезпечними є країни, майже повністю виключені з процесів глобалізації та міжнародної торгівлі. Ця обставина має бути основною при оцінці доцільності приєднання України до СОТ [4]. За останні 30 років, бар'єри взаємної торгівлі постійно зменшувалися, швидко зростали її обсяги, інвестиції, як наслідок, спостерігалось також зростання виробництва, підвищення добробуту населення [2].

Сформулюємо найбільш поширені сьогодні переваги від вступу України до СОТ та спробуємо дати їхню оцінку.

Вітчизняні споживачі повинні виграти від вступу України до СОТ внаслідок більш ефективної конкуренції. Оцінка: не можна говорити про це так однозначно. Адже платоспроможний попит залежить від доходів населення, а в разі зупинки багатьох підприємств в результаті побудови більш відкритої економіки, працівники цих підприємств втратять свої доходи, і тоді платоспроможний попит тільки зменшиться [3].

Потенційні вигоди виробників будуть пов'язані з отриманням полегшеного доступу до світових ринків товарів, послуг, капіталів. Оцінка: в цьому аспекті вигоду отримають галузі, що вже досягли належного рівня конкурентоспроможності. Відбудеться зниження комерційних ризиків – внаслідок встановлення більш стабільного режиму торгівлі, а також зменшення транспортних витрат – внаслідок свободи транзиту товарів територією країн-членів СОТ. Усе це загалом сприятиме зниженню рівня собівартості української продукції, що безперечно є здобутком.

Україна отримає можливість більш ефективного застосування комплексу обґрунтованих заходів щодо захисту внутрішнього ринку та окремих галузей економіки відповідно до угод СОТ. Оцінка: це означає - скасування іноземними партнерами квотування імпорту окремих товарів з України; обмеження застосування до України різного роду дискримінаційних дій, антидемпінгових розслідувань або спеціальних захисних заходів [1].

Вступ України до СОТ забезпечить умови для збільшення іноземних інвестицій в економіку України та загального економічного зростання. Оцінка: в даний момент ризики, пов'язані з іноземним інвестуванням в Україні, дуже високі. Стимулювання високого рівня надходжень прямих іноземних інвестицій потребує створення прозорої та стабільної системи, особливо податкової,

зниження корумпованості, запровадження чітко визначених та захищених авторських прав, що звісно потребує коштів [2].

В інституційному аспекті перевагою приєднання до СОТ стане формування всередині нашої держави, пов'язаної масштабними міжнародними зобов'язаннями, системи економічного регулювання, яка внаслідок цього стане стабільнішою, більш захищеною від постійних трансформацій. Оцінка: поява більшої стабільності завдяки СОТ має загалом покращити внутрішні умови для економічної діяльності, сприятиме торгівлі та інвестиціям [1].

Говорячи про недоліки приєднання України до СОТ, слід відмітити, що вони часто є продовженням виділених переваг.

Існує реальна небезпека подальшого закріплення структурно несприятливого профілю міжнародної спеціалізації за Україною, котра входить у світову економіку як постачальник, насамперед, товарів і послуг з невисоким вмістом доданої вартості та невисокою технологічністю [7].

Слід звернути увагу й на суперечливий компонент системи угод СОТ про права інтелектуальної власності, що стосуються торгівлі. Цей документ багато фахівців визнають найбільш сумнівним елементом правової системи СОТ, який, захищаючи права інтелектуальної власності розвинутих країн, обмежує можливості скорочення технологічного відставання менш розвинених країн.

Вступ України до СОТ та лібералізація української економіки передбачає також і доступ до українського ринку країн-членів Світової організації торгівлі, більшість з яких є провідними світовими виробниками різноманітної продукції, які існують на світовому ринку багато років, а тому мають численні конкурентні переваги. Це може посприяти масовому припиненню підприємницької діяльності. Держава зазнаватиме подвійного удару: втрати бюджетних надходжень і витрат на імпорт продукції [5].

Незважаючи на достатню кількість загроз, існує принципова можливість нейтралізації на абсолютну більшість нових викликів і ризиків для економіки, які виникають унаслідок приєднання до СОТ і які, до речі, можуть посилюватися й іншими несприятливими чинниками (наприклад, сьогоднішньою економічною кризою). Конкретним інструментом втілення таких заходів могла б бути ухвалена на найвищому державному рівні Національна програма конкурентоспроможності спрямована на розвиток її ключових чинників.

Висновки. Більшість потенційно можливих позитивних наслідків для країни реалізується в результаті збалансованої й професійної політики, яка створює потенціал для використання таких можливостей. Тому членство в СОТ не завжди забезпечує позитивний результат. Так Киргизія, яка також стала членом цієї організації спостерігає падіння інвестицій, ВВП, експорту. Натомість Китай отримував величезні обсяги іноземних інвестицій і мав високі показники економічного зростання [5]. Тобто результати приєднання країни до СОТ будуть такими, якою буде економічна політика України – як в аспекті необхідних внутрішніх перетворень, так і в аспекті реалізації політики: участі в багатосторонніх торговельних переговорах. Країні потрібно обрати пріоритети, яких вона буде притримуватися в міжнародному торговельному клубі, адже

переваги для неї від членства в СОТ у першу чергу залежать від нас самих: від швидкості наших дій при адаптації до правил світової економіки та здійсненні внутрішніх реформ, від професіоналізму персоналу та службовців, а також знання та використання правил СОТ. Адже цю організацію можна порівняти з великою грою, до членів якої прийняли і Україну та навчили правилам, але вигравати вона повинна навчитися сама.

Перелік посилань

1. Журнал Верховної Ради України «Віче» [Електронний ресурс] : інформ.-аналіт. журн. – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/876/>.
2. УНІВЕРСУМ [Електронний ресурс] : Українсько – польський інтернет - журнал / засновник «U-ART International». – Режим доступу: <http://www.universum.org.ua/>.
3. Бітгнер О. Перешкоди на шляху до СОТ бувають і такі... / Бітгнер О. // Урядовий кур'єр. – №123.
4. Матеріали засідання «круглого столу» на тему «Україна і Світова організація торгівлі: механізми та соціально-економічні наслідки вступу». [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Table/brosh/002.htm>.
5. Володимиров М. Тернистим шляхом до СОТ / Володимиров М. // Бухгалтерія. – 2008. – № 4 (783), 28 січня.
6. Білозір Л.М. Вступ України до СОТ: процедура, реалії та перспективні наслідки / Білозір Л.М. // Збірник матеріалів VI міжнародної науково-практичної конференції студентів та аспірантів УАЗТ 12 травня 2006 року. – К.: УАЗТ, 2006
7. ЮР.ГАЗЕТА. – №13 (148). – 08 квітня 2008 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.yur-gazeta.com/article/1542/>.

Кожемяченко О.О.

ст. викладач НТУУ «КПІ»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНАЛЬНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В статті розглянуті питання становлення і формування комунального сектору національної економіки України, визначені шляхи його подальшого розвитку.

This article examines the problem of establishing and formation of communal sector of national economic of Ukraine, determines the ways of its following development.

Ключові слова: національна економіка, комунальний сектор національної економіки, адміністративно-територіальна одиниця, місцеве самоврядування.

Вступ. Обов'язковими елементами місцевого самоврядування є гарантоване державою право і реальна здатність громад вирішувати самостійно і під свою відповідальність питання місцевого значення. Це в свою чергу обумовлює створення економічної основи існування ефективного інституту місцевого самоврядування – комунального сектору економіки.

Постановка задачі. На фоні ринкових перетворень комунальний сектор національної економіки України є поки що одним із «вцілівших острівців